

תאריך הורדה: 30 מרץ 2026. מקור: עמוד 2, חרות, 13 ינואר 1956 ***מתוך אתר עיתונות יהודית היסטורית, הספרייה הלאומית ואוניברסיטת תא

פ. בנין

נקודה בלא שיבה

א.

ככל מי שהרכה לטום, הנחתיה אף אני בקלקולי מנועים שונים. לפני למעלה משני חיים המראנו משההתנופה בחרטום, בי רת טרואן. קברניטו של אוירון "אליעז" היה מר סקוט אמריקההדרומית, הנחשב, כפי שמענתה, לאחד הטייסים המנוסים והי מעולים בעולם. אך שום רב־חובל אוירי אינו יכול לדעת מראש, מה עלול לקרות, ב־שברשיניה מסויים, בנכפי המנועים, עליהם מופקדת ירו הרוייה, הבוטחת. עוברא היא, כי דקות מספר לאחר ההמראה מתרטום, בבחן לאידובי, בדרך ליוהניסבורג, עמד מ־לכת, או הועמד מנוע, המנוע השמאלי ה־קיצוני, ולאחר דקות נוספות, בהן יוכלו חלקל של אוירוננו שחללו במאות גלונים, חורנו ונחמנו בחרטום.

לפני שש שנים הייתי בדרך למכסיקו. לאחר המראת נחיתהו רובה, הגענו למו־לחנו של ידיונו, מר גרטיא גרנוזס. משהי־התעופה בוואטמלה, המשמש תחנה אחרונה בקת נמנה—מכסיקו, עלינו לבין שיאי הריס־אֶזְרִי־ים. היסיה מרהיבת העין נמשכה לאל תקלה. התקרבו בנפצי ענק למחוז הפצנו. לא הינו אלא במרחק של עשרים דקות יסיה משההתעופה במכסיקו החביבה, כא־ש אחד מארבעת מנועי — אם וכרוני אינו מענין. היה זה הימני הקיצוני — הכרוי־שביתקת־עזמה. הקברניט המנוסה של היתח "אסאראקרי" ביקש להודיע לנוסעים, כי עליו לסטות מן הדרך ולרדת בוורה־קרוו, המפורסמת מן הספורים קראונס בימי נער־דניו. בדיעבד, הסביר לי רב־חובל־האדיה כי הוא לא יכול היה להמשיך בדרכו לכ־סיקו, באשר דחאק בנקודה־אליה הגענו, גיצבו לפניו הגבוהים בהרי האוויר, ועם שלושה מנועים בלבד אי־אפשר היה להנביה טוס. הוא גם לא יכול היה לשוב, לנאטמלה, כי גם מאחוריו היו הרים גבוהים המרחק לשדה־המוצא הית רק מדי. המוצא הטוב ביותר, או המסוכן מוחות, היה להמייק, לצאת במהרה מאזור ההרים השוממים ולהיצי למישור של הרה־קרוו.

על רקע שני המינוות האלה, ניתן לראוה, אפילו בעיני בוד־הכליות סיטה. את הנק־דה הקרויה, בשפת הטייסים, הנקוה ממנה אין שבים. למושג הזה יש צליל מבהיל במסקנה. הוא חסר־בבשרון רב־כספר־די ידוע "השיאים והאזריים". למעשה המורכב הוא בחופפה ימי־זימית בחקופתנו, בה את האימרה העתיקה "מיגנודוס אטיס", חובה ל־שום. יש להמיר בהלנדום אטיס, חובה לעוף, או לטוס.

הענין הוא פשוט בחומריה. אוירון כי יתקלקל במצתיה הראשונה של דרכו העל־עניתי, ניסה לשוב לשדה־התעופה ממנו מבריא, אם כמובן, אין לשוב, או מאחוריו, שדה־נחיתה־קרוב יותר. אך אם הקלקול יקרה במצתיה השנייה של הדרך, גניח, מעל פני הים, אין עוד חזרה, אלא הקברניט חייב לבקש הצלה בחקתמנה, או בנס של נחיתה־לאונס. אם למשל, סיטה מעל פני־ים מתוה ללא איים, בעלי שדה־תעופה. משכתה, משה היצאה לנמל המטרס, שמונה שעות, רוי בוקה הראשונה של שעת היסיה הממי־שית הגיע האוירון לנקודה־לא שביה". המושג הזה, אין בו משום מורא בשביל קברניטי האוויר, להיפך, הם שמחים לל־מוד, כי כבר עברו את מצתיה דרכם. וכי־רגילה, אין להם דחיה נפשית לחניה, כי דחאק במצתיה השנית הקרינה התקלה. אבל אם נזרית את הנקודה־בל־שיבה מן השמים ארצה, אם נתניק אותה מן התעופה למיר־גיה, נביק, כי גם אומה יכולה להגיע לפר־שת דרכים בלתי־מסומנה, ממנה אי־אפשר עוד לחזור. או גם נודע את מסמעות המושג בכל חומררה.

כולנו נוסקים בעניני ריומא. הלידים משח־קים. הטסונטיס לומדים. עובדי הארמה חור־סיים הפועלים מניעים את גלגלי העתשיה. הסוחרים מוכרים את חזרתם. הפקידים מי־מלאים שאלונים. העתונאים מפרשים את המוערות. חברי הכנסת מוהחתיים מרימים ידום, מרודים אף־חברי ועדת החוקה חוק וספשת מתקנים את פקודת בתי־הסוהר־הן וקברכו יגשו לתקון, או לקלקול, חוק בתי־המשפט חברי ועדת־משנה לועדה נכבה זו מבקשים. בהורכתו של חכם הלשון ה־י מובהק, מר שלי, מוהנים חודשים, או עתי־קים מתודשיים, לטעניפי חוק מתורגמים. ב־קיצור, עולם כמנהגו נוהג. אם כפי שהיה אומר הטרפיה הסקפטי, אלה הם החיים.

אולם כל אלה, העוסקים במלאכת החיים, שבלעדיה אי אפשר, אינם שמים לב, אולי אינם יכולים, ואולי אינם רוצים, לשים לב, ויריביהם, כיצד הם, ידידיהם לידיהם והי־ריהם הולכים, או — אם להתחשב במהירות ההתפתחות — ססיים, בשטח הכסחון, לעבר נקודה, ממנה לא תהיה עוד שיבה.

עם כל יום חולף, היינו מתקברים לנקודה זו, שיש לסגנה באדום באורות. והימים, שחזרו עוד היעצנו אליה, אינם עוד רביים. אי מפתחון, כמובן, לעריפת החימוש, לא רק כמות, אלא במועל, שהייה, במאיים אמתנים מפשי, כיוי אויבינו. הבא לשוב ולרונ בענייה זו, שאין עוד הסיבה ממנה בחיינו, מפנה עינו ודומם. טבעי הבר־שלשה חשיים הלטו כאו החלו לזרום ל־אלכטנדריה משלוחי הנשק האדומים, ומעל קהיר כבר חנים אוירונים מגי 15, מוטיסס בידי. שואפי חורבנו, שלמדו חוררם בכבצר השלום. ולנו אין עניין שום צפור מלה, שהייה מסוגלה להתמודד עם הניס האדום. אולם נהייה מבוססו, אה, בעשותנו את חישוב העדיפות המוחצות, לא נפנה מבטנו גם מורחה. אסור לנו לשכוח, כי הולכת ומסתיימת הטנה השנית לביצוע תווה־ח־ושי־החיים, שוכרת בין אמריקה ובין ע־דאק. אמנם, הצבא העיראקי מונח בכבצה, לא כעזה. ואין לזלזל בהכלדים בטוה הכ־נה ובמתחה. אבל אל גם נשכח, כי חיילי עיראק תזו, אך לפני שמונה שנים ביש.

חובה עלי לזכור ולהזכיר כי האמריקאים התחייבו לספק לממשלת בגוד, בין שאר כל־המלחמה המרוכים, עשרות טנקים מסוג צ־טוריון ולמעלה מטהא אוירוני־קרב סילי־נים. וכפי שהמשלוחים הסובייטיים באים לאלכטנדריה, כן מניעים המשלוחים האמרי־קאים לבצרה. עוד מעט וכידי אויבינו יהי צי סילוני, מורכב משלש מאות אוירונים, מן הסוג המהיר והמותקן בעולם המורחי והמערכי כאה.

האם אוירוני־התקף האמריקאיים אינם כונה בשיביל ישראל ? לשאלה זו השיב השבוע — אם דרשה הייתה השוכה נוספת — נזיר־אלי־סעיד. ראש ממשלת בגוד אמ־בפרהסיה, כי הנשק, הניתן לעיראק, ישמש כמסגר ל־מחוננה של הבנייה הארצי־שרא־לית. הודעה זו אינה וקסיה, לביען הכונה השלמה, לשום פורוש. זה נכון, שבין השער לש לאוהר—ריא—הנשק ובין הציר ההאסי מי קיים ר־ב, אבל אפילו נושא השלילות בקרבנו לא וכתישו, כי דווקא "מחרונת" הנודע של הבנייה הארצי־שראלית עלול לק־רב את המתנות הנצים. אוירוני־התקף בק־חיר ובבגוד, מטרה משותפת להם: ישראל.

ד.

ראשי־האמה של צבא ישראל, בסני, ביטחה

א.

עם עתונאי נכרי, כי מה שאין לנו, איננו סוד צבאי. באותה מידה, אין זה סוד, מה דרוש לנו. אם נתרכז סביב הבנייה החשובה של אוירוני־קרב, הרי הם דרושים לנו, לכלל אומה, העומדת בפני אפשרות של מל־מה, לשלש מטרות. חולי־האוויר חייב לה־פוט על חיל הובשה ועל מתקניו החיוניים בשעת ההתנגנות, או למלס במינו את נחיב ההתקפה, או להתקפת הנגה. אוירוני הקרב שלנו מוכרחים להיות מוכנים ללות את מפעיעינו, שיצאו לפה שקרוי הפצצה איסטר־יגיה. אחרה יזמלו האוירונים הכבדים והי איטיים, ולא יהיה לנו עוד בבה למנוע ב־מרכיז הכוח של האויב, או כמה להרחיקו מפני הפצצה אימהתק על רכזיו האוכלוסין שלנו. שלישייה, אך לא לאחרונה דרושים לנו אוירוני־קרב, מהיר־נסם, כדי להגן על האוכלוסיה הארזחילי. מפני התקפות החר־

בה וההסדמה של מפעיעי האוייב. הייב, כינודע לכל, אין לנו שום אוירון, היכול לעמוד, כמתאי שחייון קרבי, בפני המיני, בידי המצרים, או בפני הסייבר־ידי העיראקים. אבל מה הם הסיכויים לע־חיד ? אם המדובר הוא באוירונים מתאימים מאמריקה, הרי הם עדיין צמודים לקרקע המרינית של והאשינגטון. מר דאלס עדיין לא הליטי, אם לתת לישראל כמות מסוימת של נשק, ביתר זיוק. אחרי שלישה רדיו עינו ודיון הוא מוסיף להחליט, לטובת אויר־ינו, על ידי והימנעות מחלטה מוטבתנו.

על סף חיורש הדיון במועצת־הבטחון של הארים במבצע כנרת, או בהתלנות־הנגיז ע־לוי, הודיע מזכיר המדינה של ארצות־הברית, כי עם חום הדיון הזה, תשוב ממשלנו לרון בבקשת ישראל לנשק. על־דבריו אלה אפשר היה להוסיף רק עם חום־הדיון במועצת־הבטחון, כי הרי הימים, הקרים כרם חולפים, עוברים. אבל אף תוספת הדגש הזאת לא הספיק למצויו סוגיית ההתחמקות, שמשי־עורבים. המלטה שליטתי, מר קבוט לודג, נציגן של ארצות־הברית באי־ם, הוא אחד מאלה המפעיעים, גם במקרה זה, לנצח את ישראל על תקמנות. יוצא כי החלטת

גנו, זו או אחרת, הקבל רוב במועצת־הבטי הוו, כלום אפשר לעשות, כי למר דאלס היה נוה יתיר. להחליט על אספקת נשק לישראל, שגונחה על ידי נציגי האומות ה־מאוחדות ? את ההבטחת המשמחת של מר־כיר המדינה האמריקאית אפשר היה לנסח במלים אחרות: קודם הגינו לי להכריז על מדינת ישראל כעל תקמנית. ואחרי חן תנו לי לרון על אספקת נשק למדינה זו להגנה לגיטימית...

אבל גניח, לצרכי יוהנוה, כי זנעם הנגוי הבין־לאומי יצבור, וממשלת ארצות־הברית חרצה להחליט, או לחליט לרצוה, בכלל גור־מים משולכים, לספק לנו כמות מסוימת של נשק. גניח, שגם מקורות אספקה אחרים, במדיה שהם קומדים לרשותנו, לא וכיבו, גם במקרה זה, שיש לכנותו הטוב ביותר, ומשום כך אסור לא לסיגו בסימני פקוק מציאות, לא יהיה לנו, בעוד מספר חודשים, שום כווי להחזיק ברשותנו מספר אוירוני־קרב שיפסיקו, ולו אף בצמצום קטלני, לש־מש את כל שלש המטרות החיוניות, לתן ועדו, במלחמת החורשה אוירונים־אלה. ספיצי להשוש: על אינו משלש המטרות הללו ייאצן חלי־האחזיר שלנו לוותר לכתי־חלה. כדי להביק, לאיזה סוג של נקודה־בל־שיבה אונו חולכים, אף במקרה, שיש ראוורו כטוב ביותר. ומה יהיה אם "המקרה" יהיה מוחות מ־טוב ביותר?"

את נקודה־ה־בטחון, ממנה לא נוכל עוד לשוב, אפשר גם לנצח במונח היסטורי־יזוע: סירל־הרבור, לפני ארבע־עשרה שנה, יזוע, ניצול, היפנים את עליוונם בכה־זאוירי ואת גורם המפתיע והשמידו חלק זכר של כוחות הצי האמריקאי באוקיינוס השקט, שהיו מוכונים כנמל הפגינים. אין איש בישראל, אף בקרב חוגי־שלום־הרומים, שיכחיש כי אויבינו מסוגלים להחליט על תקפת החרבה מסחיעה. עד היום לא הייתה זהם העליונות הדרושה לבצוע התקפה זו.

היא עדיין מהם והאלה. אבל בעוד מספר חודשים בלבד ירכשו אויבינו, ביחס אלינו, אותה מידה של עליונות באוויר, שהייה ליפנים, באזור הפציפ, ביחס לאמריקאים. אבל היפנים, יוכיר לי חכם היסטורי, הוכרעו לבסוף. בהתווי קידה על התוכנית, אניד בהבענה, כי ימלס הפגינים היה ברחיק אלפי מילין מחוסי ארצות־הברית ולתן נמלים ר־ים ומגינים רבוה. ולנו ?

ד.

חנות זו אסור שהילינו לאימת המרה השחורה. אולם לא אבוש לחזרה, כי אין היא יכולה לא להדי, לפעמים, שנת נאמי נים. המדובר הוא או בחישוב חילוקי, או בהסקרת לדינו לאוייב שאו־ד־נ־ים. כל אחת משתי האפשרויות הללו, ההבחן איבה ממנה, אך בתנאים אוימים באינם אף שתי הן יתו תחכנית.

חנות העתיד הקרוב לא רק מטייל, על על מלאכת ילדו הימי־ימיית, בממשלה וב־כנלה, בסדנא ובוחנה, בבית־הספר אי ב־משרד; היא גם מפתחה מערכן של חתי־פתחויות מניינות, אשר, בתנאים אחרים, היו גורמות להתרגשות יתר, לא דווקא מוצדקת, בקרב חלק מן הצבור.

מחתי הפעם כידונים במועצת הבטחון, מ־מנה נראית למרחקים בידותנו המושלמת וידותנו המוסרית. אם הייתה הצעת־הנגוי המפושעת של רוסיא הקומוניסטית, ותקבל

במשך שבץ שנים לא חיינו על הגם; בוודאי לא בנס בלבד. הייתה לנו עדיפות בוח מטרעה לנבי לא אויבינו, ששלסו לא־

רוב קולות הצעירנגוי פחות מרושעת (אך מרושעת דוה) של מפעמות המערב, יהיה טובי, זו, כדואי, הייתה התגובה של חלק מן הצבור, הנוטה לשכר את עצמנו כניש (אין זה ענות, יודי הסדר והמגיה ; כונתי הוא לא לייזשוק, אלא לתמת־שואו). המש־תברים הללו לא יתבוננו ולא ישכילו לר־אוה, כי פענו, המותקף בפעמים, הוא החיוי כהם, הוחכה, זו הפעם השלישית לגנוי מסרי ל־עניוליו על תקמנות כביכול. אבל הגנוי הרשום אינו הנקיר, החשוב הוא, כי בתכנון של שתי הצעות־ההחלטה, זו של מר סובולב ואף זו של מר קבוט־לודג, יש משהו, המכניס את מנייניה ההתנגולי־למבוי סרוה. וכורני : ביסיה, הנראים כה דחוקים מאלה, בהם, החיות לנו עדיפות בוח מטרעה לנבי אויבינו, יכולנו לשהר את ארצנו מנייסות מולשים, ולהשכין שלום, היו שכורי הניס מתהוללים בעצומינו ה־ההר־מקמנות" והנו משרבים לי, בליווי אותות הסכמה של כל ה־אקטיביסטים־הדוים, כי ביצוען של צעות השחרור יקוטסו נלדנו את העולם". האמת מחיבת לומר, כי ראש וראשון לנושאי כהלה אלה היה לאו דווקא שרה־הון, אלא שרה־בטחון.

והנה מתברר כי מדינות־התנגבותי, אשר נן יכולות לפשר, בארות יסודי, שום בעייה, מקוממת כביכול את העולם; בעקבותיה אנו עלולים לעמוד לפחות בפני אותם השקיים, בהם שרה־בטחון היה נדיל לאיים. עת הצענו, כשעתי־כשרס מצינותי, לעשות משתו משנה קווין ועזים גם יחד. יסתיים הדיון במועצת־הבטחון באשר יסתיים, עם ויטו סובייטי או בלעיו, עם גינוי מוחמר או מרוכני, ברור כי, מחוים ואילו, העמוד גם בפני חליב, די התגמול השאנה הלהיבי או להבלית, אם להבליט חליטנו, תהא זו בניעה מקמרת עינים לתקן זו ופרושה קריאת הפסק מוח־לט לס יתויד. אין אם להיטיל ל־הגיני, אין עוד ספק, כי על אף המשך הבלתי־מונע של שפכת דמנו, ויסולו על ישראל קשיים, אולי לא רק מוליטיים, אשר כדאי היה ל־קבלם, בוודאי מוטב היה לקבלם עלינו, ל־מען קיעש אמיחי, משחרר, מגיל.

ה.

אולם, כאמור, גם שאלת הנגויים ומדיניות ה־התנגבותי צל מאפיל עליהן. זהו גלה ה־דין של הנקודה, אליה אנו מתקרבים יום ויום, ובמנה לא נוכל עוד לשוב.

האם פירושה של הנקודה־בל־שיבה הוא, כי, בהגיענו אליה, אבדנו ? אריה האחרון לומר את זאת : ביתר זיוק, לא אומר את לעולמי. גם אם גניע לשיא הסכנה ; ובתגיענו אליה, יתברר, כי בפנינו שאו עוד יותר גבוה, ואף אילוי נתקרב, אוסיל להאמינן בנצחוננו.

וזה לא החיה אמונה מופשטת. או מרימית, מוראלי. הסיכון הכיחי, כי האמונה בנצחון, במלחמה על ענין צורך, גדול, יכולה להיות, אפילו בתנאים הנרועים ביותר, לא רק אמת הצנחון, אלא גם אמו.

מהו איפוא פירושה של הנקודה־בל־חזרה לקראתה אונו חולכים, לרגל הודיעותם של אויבינו ואשילות שליטנו ? פירושה הוא לא מוח אבדון, אלא חיים על גס. אסור לטמוק על הנס. אבל מורה, ואף אמ־שר, להאמינן בו. גם, אם הם מסתורי הוא, אינו מרשג מיספי. חייב כל איש בישראל ל־התבונן, מתוך הכנעת לב, בחכמת הלשון של אבותינו הקדמונים ולשאל את נפשן, מדוע מלה קטנה, גדולה זו נס־י פירושה גם זגל וגם נפלאה ?

זהו הנס בתוך הנס. המניח זגל, למען עינן צורך, קורא בו לכוחות העלמיים, הטמירים בנפש האדם. ואם הם מתנודדים ומופלטים, קורה כלה : החלשיים נעשים גבורים, המעטים יכולים לרבים, המובטלים נטונים בפני המחר גברים עליהם — גם ! וזוהי המשמעות ה־היסטורית והדתיית כאחת, של המושג המ־קודש בתרולות עמנו, למוד ניסיון הניסים, כי מה הם כוחותיו הנפשיים, הנסתרים, ה־יוצרים של האדם, אם לא ניצוץ האלהים ש־בו ? הם המוכיחים, לעיני הבשר של כל קטן־אמונה, כי אכן בצלמו של בורא הכל נוצר האדם.

בעוד מספר חודשים נתחיל כולנו לחיות על הגם, — וכסם של כוחות האומה המסריים והעולמיים האמונה בצור ישראל תעמוד לנו, הברת צדקתנו תחוק את רוחנו, אהבת העם הזה, על ייחודו בתולדות המין האנושי, תישאו אל על, למרופי נבונות התקרבה העצמית־הקשר. הנפשי, שאין לו שיעור עם אדם־אם זו, התקין את ידיו. זכרון קדושינו ודות גבורינו תלחה אותנו גם את הנס. אפליים, גם בלילות אדומים נחיה את הנס. הנס חיינו.

אבל, בשם השם, אילו קרבתנו תן הקטן־הזה, כדי לחיותו כדי להציל את חרותנו, לאחר שהוא גניע לנקודה ממנה לא נוכל עוד לשוב ? יומם וליילה, יחיו לו, חייו חלויים מנגד ; ואף אם, בסופו של דבר, יגבר על אויבינו, יוד דמו כמים, וסרה נעוריו ויסקפ.

וכדי להביק, מה עוללו לעם במשלותו החרות, כדאי על סף הסיים, לשוב להיקש הפתוחה. אוירון, כי יתקלקל לאחר עברו את הנקודה־בל־שיבה, מה היו אומרים על קברניטו, לו היה מחליט לחזור לשדה ממנו מבריא ? או להיפך : אוירון, כי ייבא כמצתיה הדרך הראשונה, ויתקלקל, אך היו רואים את קברניטו, שהיה ממשכן בבוזן הקודם ? בשני המקרים, לו האחריון היה מזדקל, האשם היה בקברניט, ק־הדעת, אך אפילו היה מצליח להציל את כלי־השיט על נעויו בנס־נחמת־האנוש, אשמת קלות הדעת הנפשית היחה ודבקת אילוי לכל היכחה.

במשך שבץ שנים לא חיינו על הגם; בוודאי לא בנס בלבד. הייתה לנו עדיפות בוח מטרעה לנבי לא אויבינו, ששלסו לא־

לממשלתנו ממשלת המוחל הנפשית.

ג.

ראשי־האמה של צבא ישראל, בסני, ביטחה

האם אוירוני־התקף האמריקאיים אינם כונה בשיביל ישראל ? לשאלה זו השיב השבוע — אם דרשה הייתה השוכה נוספת — נזיר־אלי־סעיד. ראש ממשלת בגוד אמ־בפרהסיה, כי הנשק, הניתן לעיראק, ישמש כמסגר ל־מחוננה של הבנייה הארצי־שרא־לית. הודעה זו אינה וקסיה, לביען הכונה השלמה, לשום פורוש. זה נכון, שבין השער לש לאוהר—ריא—הנשק ובין הציר ההאסי מי קיים ר־ב, אבל אפילו נושא השלילות בקרבנו לא וכתישו, כי דווקא "מחרונת" הנודע של הבנייה הארצי־שראלית עלול לק־רב את המתנות הנצים. אוירוני־התקף בק־חיר ובבגוד, מטרה משותפת להם: ישראל.

ד.

ראשי־האמה של צבא ישראל, בסני, ביטחה